

Maj 2020

Til: Socialstyrelsen, Center for Udsatte Voksne

Fra: Røde Kors

Høringssvar fra Røde Kors vedrørende nationale retningslinjer for indsatsen mod hjemløshed

Røde Kors takker for muligheden for at afgive høringssvar til de nationale retningslinjer for indsatsen mod hjemløshed, som vi har læst med interesse. Herunder følger vores generelle og mere specifikke bemærkninger til strategien hentet fra vores erfaring med og praktikere fra to omsorgscentre for syge hjemløse i København og Århus, vores sundhedsklinikker for udokumenterede migranter i København, Odense og Århus samt vores Herberg for kvinder i Hvidovre.

Generelle bemærkninger

Røde Kors ser generelt positivt på, at der laves en strategi, der fremmer samarbejde og udgør et fælles grundlag og fælles mål for arbejdet på hjemløseområdet på tværs af sektorer. Og at der i strategien sættes fokus på en helhedsorienteret indsats, på at inddrage borgerne og på de svære systemovergange fra f.eks. fængsel til frihed eller psykiatrisk behandling til dagligdag.

Civilsamfundets rolle i strategien

Vi noterer os med tilfredshed, at civilsamfundet er tænkt ind i dele af strategien, bl.a. ved at nævne civilsamfundets mulighed for at understøtte fællesskaber både specifikt for borgere i hjemløshed eller i risiko for hjemløshed, men også på tværs af målgruppen og befolkningen i øvrigt.

Vi opfordrer dog til, at civilsamfundet skrives tydeligere ind i strategien og nævnes som del af de overordnede principper for god praksis i indsatsen mod hjemløshed. Det kunne eksempelvis være som et 10. princip, eller som en del af det 6. princip om *Understøttende organisatoriske rammer*. Her kunne det tilføjes den sidste sætning "samt et stærkt fokus på tværgående samarbejde mellem forvaltninger og sektorer, herunder civilsamfund".

Herudover ser vi behov for og potentiale i, at civilsamfundet inddrages som en vigtig og bidragende aktør i forbindelse med områder som bl.a. anvisninger til forebyggelse (s. 21), anbragte unge (s. 22) og svære overgange (s. 36). Og at civilsamfundet i højere grad tænkes ind i kapitlet *Retningslinje for kommunal planlægning og organisering af indsatsen* (s. 39).

Tænkes ind før overgangen

Retningslinjerne har fokus på at understøtte sårbare og udsatte borgere i de svære overgange f.eks. fra hospital, fængsler, krisecentre og misbrugsbehandling. Her viser vores erfaring, at civilsamfundets

støtte skal tænkes ind *før* borgerne står i de konkrete overgange – og ikke i selve løsladelsen/udskrivningen mv. Det er helt centralt i forhold til at understøtte udsatte borgere i at deltage i nye sociale fællesskaber, at der etableres relationer inden overgange. Dette bør specificeres i strategien.

Anbragte unge og hjemløshed

Der beskrives på s. 20 retningslinjer ift. anbragte unge og efterværn. Røde Kors' erfaring fra Herberg for Kvinders ungeafdeling viser, at de unge, som kan have allermest behov for efterværn, ikke tildes dette. Det skyldes, at den konkrete individuelle vurdering af, om en ung skal have tildelt efterværn, afhænger af om der er "*udsigt til en positiv udvikling mod en selvstændig voksentilværelse*". Konkret er konsekvensen, at de unge, som har en "god" anbringelse eller "et godt samarbejde" med kommunen og er i positiv udvikling, ofte bevilges efterværn. Unge, som er besværlige og ikke vil samarbejde, bevilges ofte ikke hjælp. Denne udfordring bør tænkes ind i retningslinjerne.

Oplevelsen er også, at de unge, der ikke får tildelt/er vurderet egnet til efterværn efter anbringelsen, mangler eksplicit information og fokus på, hvilken hjælp de kan få efter det fyldte 18 år. På trods af, at der udarbejdes en handleplan (ofte for sent), mangler der helt konkrete tiltag/henvisningsmuligheder/tilbud til unge, som ikke får efterværn. At en ung kan henvende sig til kommunen og få råd og vejledning om at få løst sit boligproblem opleves ofte ikke som effektiv hjælp og ikke som forebyggende. Oplevelsen er, at den unge i praksis bliver henvist til herberg eller til at søge bolig i boligselskaber, som har flere års ventetid. De unge ender ofte som hjemløse og ender på herberg, når de er fyldt 18 år. Retningslinjerne bør tage højde for ovenstående.

Kommunens handlepligt i udsættelsessager:

Strategien behandler bl.a. på s. 22 udfordringerne ift. mennesker, der udsættes fra deres lejlighed. Røde Kors oplever gennem vores Kvindeherberg, at lejere – når de sættes på gaden – ofte ikke bliver opsøgt pr. telefon eller ved fysisk henvendelse for at advare om udsættelsen. Kommunerne sender i stedet ofte et råd- og vejledningsbrev. For borgere, der har mistet overblikket, er dette ikke hjælpsomt, da de ikke læser breve eller kan magte at kontakte kommunen på telefon i et kort tidsrum. Det bør i retningslinjerne specificeres, at kommunerne skal opsøge de udsættelsestruede insisterende – dvs. ved fysisk fremmøde eller pr. telefon.

Fra krisecenter til herberg

I retningslinjerne nævnes kort voldsramte kvinder som potentielle hjemløse. Erfaringer fra Røde Kors' kvindeherberg er, at kvinder som udsættes for vold og søger ophold på krisecenter jf. SEL § 109 ofte ender med få ophold på herberg. Kvinderne bliver udskrevet fra krisecenter med begrundelsen, at de ikke længere tilhører målgruppen, da de ikke længere er i krise eller ikke længere er truet.

Det er problematisk, at denne målgruppe ender på herberg, hvor målgruppen ofte har misbrug eller psykiske problemstillinger. Målgruppen har potentiale for at komme tilbage til et almindeligt liv, og bør hurtigst muligt hjælpes tilbage hertil. Røde Kors Herberg for Kvinder har dagligt mindst to henvendelser om plads, som ikke kan imødekommes. Det er ofte kvinder, som ikke kan få plads på krisecenter eller udskrives fra krisecenter, og som ikke ønsker ophold på andre herberger, da der er mænd. Vi anbefaler, der i retningslinjerne sættes større fokus på forebyggelse af, at kvinder, som har haft ophold på krisecenter jf. SEL § 109, ender på herberg efter SEL § 110.

Hjemløse migranter

Røde Kors oplever gennem vores sundhedsklinikker for udokumenterede migranter en stor gruppe hjemløse migranter. Vi noterer os, at udfordringer og løsninger ift. denne gruppe er sparsomt adresseret i de nationale retningslinjer. Det kunne med fordel indskrives et afsnit om, hvilke muligheder der kan være for kommunerne i forhold til denne målgruppe, ikke mindst hvordan civilsamfundet kan bidrage til forebyggelse. Det kan f.eks. være i form af transitprogrammer mv.

Unge med psykisk sygdom

Strategien kunne med fordel styrke fokus på kommunernes manglende opsamling af de tidligt debuterende unge med psykisk sygdom. Hvert år får over 10.000 under 18 en psykiatrisk diagnose i behandlingspsykiatrien. De er ofte fremtidens hjemløse, fordi de ikke kommer tilbage til deres grundskole eller ungdomsuddannelse.

Røde Kors står til rådighed for uddybning af ovenstående.

Med venlig hilsen

Anders Ladekarl, Generalsekretær Røde Kors